

Številka: U-I-50/21-25

Datum: 16. 4. 2021

ODKLONILNO LOČENO MNENJE SODNIKA MARKA ŠORLIJA K SKLEPU ŠT. U-I-50/21 Z DNE 15. 4. 2021

Štejem, da sta pravici do mirnega zbiranja in do javnih zborovanj za obstoj in razvoj demokratične družbe pomembni človekovi pravici, njuno učinkovito uresničevanje je ključno za pravilno delovanje demokracije. Kolikor je takšno sporočilo v sklepu, h kateremu dajem ločeno mnenje, se z njim lahko samo strinjam. Razloga, da nisem podprl večinske odločitve v 3. in 4. točki izreka sklepa, sta dva. Prvič, tako kot v sklepu št. U-I-83/21, U-I-84/21, U-I-87/21 z dne 8. 4. 2021 večina tudi v sklepu št. U-I-50/21 ni odločala le o možnosti nastanka škodljivih posledic izvrševanja 4. člena Odloka 55/21 v delu, ki se nanaša na prepoved shodov, oziroma začasnega zadržanja tega člena, temveč je presojala tudi sorazmernost izpodbijanega ukrepa. Drugič, ne morem sprejeti nekaterih argumentov, s katerimi večina utemeljuje svojo odločitev.

I.

Ustavno sodišče pri odločanju o začasnem zadržanju tehta le morebitne hujše posledice, ki bi jih povzročilo izvrševanje ali zadržanje ukrepa, pri tem pa (še) ne presoja vsebine oziroma ustavne skladnosti ukrepa. Pri tokratnem tehtanju so bili na eni strani tehtnice negativni učinki omejevanja shodov za demokratično družbeno ureditev, na drugi pa, namesto ogrožanja življenj ali zdravja ljudi, škodljive posledice za javno zdravje. Po moji oceni takšno tehtanje v sedanji epidemiološki situaciji ni korektno, podobno sem ocenjeval v enem svojih prejšnjih ločenih mnenj.¹ V 20. točki obrazložitve sklepa se škodljive posledice omejevanja shodov utemeljuje s tem, da se shodov, ki so aktualni glede na vsakokratno politično situacijo, pozneje ne bo dalo nadomestiti in s tem odpraviti škodljivih posledic izvrševanja ukrepa. Ali je morda mogoče nadomestiti izgubljeno življenje nekoga, ki bi ga npr. okužil udeleženec shoda? Seveda ne mislim, da bi bilo treba oziroma da je mogoče povsem ustaviti javno življenje in izključiti vsa tveganja. V

¹ Delno odklonilno, delno pritrdilno mnenje sodnika Marka Šorlija k sklepu št. U-I-83/21, U-I-84/21, U-I-87/21 z dne 8. 4. 2021, 6., 7. in 8. točka.

Sloveniji pač ljudi ni mogoče "zavariti" v stanovanjske bloke in hiše, tako kot so to storili v Wuhanu. Je pa potrebno in mogoče – ob upoštevanju previdnostnega načela – z odločanjem o vsebini namesto o začasnem zadržanju ukrepa (tri dni pred iztekom njegove veljavnosti) poiskati ustrezno sorazmerje med varovanimi ustavnimi dobrinami, ki so še posebej zaradi epidemije v tako močni koliziji. Vsebinska presoja bi namreč omogočila jasnejšo presojo in artikulacijo, kateri izmed ustavnih dobrin je morebiti treba dati prednost. Vsebinska presoja bi tudi izključila skušnjave problematičnega odstopa od doktrine odločanja o začasnem zadržanju, ne da bi bili za tak odstop navedeni utemeljeni razlogi.

II.

Primerjava zbiranj v okviru verskega udejstvovanja, v osnovnih in srednjih šolah ter pri opravljanju gospodarske dejavnosti s shodi, ki je opravljena v razdelku B. – II. sklepa, se zdi najmanj neustrezna. V teoriji psihologije množice se celo kot primer različnega vedenja različnih množic navaja, da so na primer vrednote in standardi množice vernikov gotovo različni od tistih, ki so značilni za nogometne navijače ali borce za čisto okolje.² Zagotavljanje spoštovanja epidemioloških ukrepov je v šolah lahko učinkovito. Kolikor vem zaenkrat pri tem ni bilo potrebno posredovanje policije. Podobno velja za verske shode in poslovno dejavnost. Bistveno drugačen pa je položaj shodov, "ki so aktualni glede na vsakokratno politično situacijo" (20. točka obrazložitve sklepa). Takšni shodi naj bi bili nadzorovani glede tega, ali udeleženci shodov spoštujejo epidemiološke ukrepe, s tem naj bi bilo mogoče preprečiti nastanek škodljivih posledic. Osebe, ki bi nadzorovale spoštovanje epidemioloških ukrepov, naj bi bile na voljo Vladi (27. točka obrazložitve sklepa). S temi osebami je verjetno mišljena policija. Policija res lahko nadzoruje spoštovanje epidemioloških ukrepov, ne more pa preprečiti njihovega masovnega kršenja, do katerega je že prihajalo in še lahko pride na shodih. Policija tu lahko pogosto ravna le reaktivno, ne more pa preprečiti, da se množica ali njen del ne bi več ozirala na medsebojno razdaljo. Takšne prizore iz Francije, Nemčije in Belgije lahko vidimo na televizijskih ekranih. Tu gre ne le za epidemiološka vprašanja, temveč tudi za vprašanja varnostnih in drugih strok, ki jih Ustavno sodišče z začasnimi zadržanji ne more reševati.

Ko sklep govori o načinu izvršitve začasnega zadržanja, navaja med drugimi pogoji tudi možnost določiti maksimalno število udeležencev shoda, pri tem pa opozarja, da se epidemiološka slika ves čas spreminja, s tem pa se spreminja tudi potreba po obsegu in strogosti ukrepov. In zakaj se je pri tem treba sklicevati (opomba številka 15 na 12. strani obrazložitve) na obsoletni odločitvi francoskega Vrhovnega upravnega sodišča z dne 13. 6. 2020 in nemškega Zveznega ustavnega sodišča z dne 21. 11. 2020? Situacija v drugem valu epidemije v letu 2020 je težko primerljiva s sedanjim tretjim valom.

² P. Umek, Novejše teorije psihologije množice in taktika policije, *Varstvoslovje*, let. 15, št. 1, str. 34 (sklic na Reicher et al., 2004).

III.

Ni mogoče vedeti, kakšen bo nadaljnji potek epidemije, in tudi ne, kolikokrat bo moralo Ustavno sodišče še presoјati ustavnost ukrepov za njeno zaježitev. Povsem mogoče je, da bodo tudi morebitne nove ureditve predmet ustavne presoје. Zato bi bilo po mojem potrebno o ukrepih predvsem odločati vsebinsko, kar bi omogočilo določitev meril presoје. Odločitve o začasnem zadržanju in načinu izvršitve iz navedenih razlogov nisem mogel podpreti.

Marko Šorli
Sodnik